

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Defensie over de brief d.d. 17 september 2013 inzake het Materieelprojectenoverzicht 2013 (Kamerstuk 27 830, nr. 113).

De voorzitter van de commissie,
Ten Broeke

De adjunct-griffier van de commissie,
Dekker

Nr. Vraag

- 1 Wat is de status binnen Defensie van de aanbevelingen uit het rapport «Quickscan bestuurlijke processen Defensie» (bijlage van 32 733, nr. 116), opgesteld door ABD Topconsult, waarin onder andere onderzoek is gedaan naar in hoeverre onduidelijke bestuurlijke processen hebben bijgedragen aan de onderuitputting bij Defensie en de Defensie Materieel Organisatie (DMO)?
- 2 Wat is de status van de verschillende sourcingdossiers op het gebied van wapensystemen onderhoud zoals o.a. de Chinook, Cougar en CV-90 en hoe ziet de planning er uit?
- 3 Wordt bij de aanschaf van materieel, gezien de druk van continue bezuinigingen, altijd gekozen voor de kwalitatief beste oplossing? Kunt u dit toelichten aan de hand van specifieke voorbeelden zoals materieel dat direct bescherming biedt aan defensiepersoneel tijdens gevechtssituaties zoals lichaamsbepantsering en communicatiemiddelen? Zo nee, kunt u dit uitgebreid toelichten?
- 4 In hoeverre worden uitdagingen op het gebied van cyber meegenomen in het plan van aanpak planning materiële exploitatie wapensystemen, zoals genoemd op p. 30 in de Nota In het belang van Nederland (33 763, nr. 1)?
- 5 Wordt bij de evaluatie van het Defensie Materieel Proces (DMP) ook de impuls die aan de Gouden Driehoek is gegeven meegenomen?
- 6 Wanneer staat de vervanging van de onderzeeboten gepland?
- 7 Waarom wordt er in de tabel over de «projecten luchtstrijdkrachten in planning» niet gesproken over de aanschaf van de F-35?
- 8 Wanneer hebben de M-fregatten hun technische en operationele levensduur bereikt?
- 9 Gesteld wordt dat het project instandhouding Walrusklasse onderzeeboten voorziet in verlenging van de levensduur tot «tenminste 2025». Waarom laat u ruimte open om ze nog langer operationeel te houden, terwijl bij het ontwerp uitgegaan is van een levensduur van 25 jaar? Wanneer hebben de onderzeeboten het einde van hun technische en operationele levensduur bereikt?
- 10 Welke gevolgen hebben de vervangingen en modificaties bij de Luchtverdedigings- en Commandofregatten voor hun inzetbaarheid?
- 11 Wat is de status van het Active Layered Theatre Ballistic Missile Defence (ALTBMD) programma? Is er een beproefd operationeel systeem, of bevindt het zich nog in de ontwikkelingsfase?
- 12 Welke gevolgen heeft het niet in dienstnemen van het Joint Support Ship (JSS) voor de wisseling van de vierde Geïntegreerde Sensor- en Communicatie Suite (GSCS) naar de Zr. Ms. Friesland, en zal het jaar van voltooiing voor de Zr. Ms. Friesland hierdoor wijzigen?
- 13 Dienen de Evolved Sea Sparrow Missiles (ESSM) Block II voor verdediging tegen vliegtuigen of raketten, of beide?
- 14 Kunt u een overzicht geven van de stappen die reeds zijn genomen bij het project Vervangende Bevoorrading op Zee (BOZ-) capaciteit?
- 15 Welke oorzaken liggen ten grondslag aan de vertraging van de vaststelling van de behoefte in het project instandhoudingsprogramma Luchtverdedigings- en Commandofregatten (IP LCF)?
- 16 Welke oorzaken liggen ten grondslag aan de vertraging van de vaststelling van het projectbudget in het project IP LCF?
- 17 Kan nadere informatie worden gegeven over de vertragingen die opnieuw zijn opgetreden bij het project Midlife upgrade BV 206D (MLU BV206D)? Wat betekent dit voor de operationele eenheden?
- 18 Wat zijn de gevolgen van de vertraging met twee jaar van het project MLU BV206D voor de inzetbaarheid van de BV 206D?
- 19 Wat zijn de financiële gevolgen van de vertraging met twee jaar van het MLU BV206D voor de exploitatiekosten van de BV 206D?

- Nr. Vraag**
- 20 Welke oorzaken liggen er ten grondslag aan dat de studiefase in het project MLU BV206D langer duurt dan voorzien?
- 21 Is er een relatie tussen het langer duren van de studiefase en de planning van de industrie? Zo nee, wat is dan de oorzaak van het later beschikbaar komen van de planning van de industrie?
- 22 Als gevolg van welke nieuwe prioriteitstelling, in het kader van de Nota In het belang van Nederland, is het project Vervanging MK46 torpedo een jaar naar achteren geschoven?
- 23 Waarom wordt het project Vervanging MK46 torpedo uit het Materieelprojectenoverzicht (MPO) verwijderd terwijl het maar één jaar naar achteren is verschoven? Wanneer zal dit project voltooid moeten zijn?
- 24 Wat is het «planalternatief» bij het project Vervanging MK46 torpedo?
- 25 Is het Army Ground Based Air Defence System (AGBADS) ooit al eens ingezet of aangeboden aan de NATO Response Force (NRF) of EU Battle Groups?
- 26 Is de inzet van Network Enhanced Capabilities van COMPATRIOT afhankelijk van koppelingen en interactie met buitenlandse commandovoering? Zo ja, om welke landen gaat het?
- 27 Hoe staat het met de uitvoering van het project COMPATRIOT? Voldoet de contractant tot nu toe geheel aan de verplichtingen? Zo nee, wat is daarvan de oorzaak?
- 28 Welke gevolgen hebben de maatregelen uit de Nota In het belang van Nederland, zoals het opheffen van het 45^e pantserinfanteriebataljon, voor het project Groot Pantserwielvoertuig?
- 29 Welke gevolgen hebben de maatregelen uit de Nota In het belang van Nederland, zoals het opheffen van het 45^e pantserinfanteriebataljon, voor het project Vervanging genie- en doorbraaktank?
- 30 Wordt er, naast de verlenging van de levensduur, verder niet geïnvesteerd in de Patriot?
- 31 Welke oorzaken liggen ten grondslag voor de verlaging van het project volume van het project Vervanging bouwmaschinen, grondverzet- en wegherstelmiddelen?
- 32 Hoe komt het dat de herijking bij het project Vervanging brugleggende tank een vertraging veroorzaakt voor de voltooiing van de D-fase, maar geen gevolgen heeft voor de fasering?
- 33 Kunt u de herijking van het project Vervanging brugleggende tank toelichten?
- 34 Op welke wijze draagt een mindering in budget bij aan het verbeteren van de operationele inzetbaarheid in het project Vervanging brugleggende tank?
- 35 Welke (kwantitatieve) effecten heeft van het opheffen van het 45^e pantserinfanteriebataljon voor het project Vervanging zware bergingscapaciteit?
- 36 Wat is de oorzaak van het verschil bij het project AH-64D Block II upgrade tussen de fasering in 2015 en dat «de laatste modificaties voor het project AH-64D upgrade zijn voorzien voor 2017»?
- 37 Is een deel van het oude munitiepakket van de Apaches nog in gebruik op operationele toestellen? Door welk type munitie wordt de oude vervangen?
- 38 Waarom staat er in 2018 een bedrag geraamd van 6,2 mln. euro voor de F-16 M5 modificatie?
- 39 Kunt u een nadere toelichting geven waarom de overgang van het Identification Friend or Foe (IFF) systeem van mode 4 naar mode 5 past in het streven om op te kunnen treden in het hogere deel van het geweldsspectrum?
- 40 Wat is in uw visie het hogere deel van het geweldsspectrum?
- 41 In hoeverre is het project F-16 mode 5 IFF nog nodig als Nederland in 2015 overgaat tot aanschaf van de F-35?

- Nr. Vraag**
- 42 Welke concrete verbeteringen brengt de aanschaf van deze systemen mee?
- 43 Zijn de projecten ter verbetering van de lucht-grond bewapening voor de jachtvliegtuigen (mede) een gevolg van het gegeven dat dit een van de missietypen is die voor Defensie van doorslaggevend belang is?
- 44 Valt er binnen afzienbare termijn nog een verbetering van de lucht-grond bewapening tot middelbare hoogte te verwachten? Zo nee, waarom niet?
- 45 Verwijst u met de opvolger van de F-16 specifiek naar de F-35?
- 46 Zijn de Small Diameter Bombs zonder nadere modificaties te gebruiken in geval Nederland overgaat tot aanschaf van de F-35?
- 47 Welk deel van de kosten van de eerste twee deelbehoefte vallen onder het exploitatiebudget van de F-35?
- 48 Welk deel van de kosten van de eerste twee deelbehoefte vallen onder het projectbudget vervanging F-16 van 4,5 mld. euro?
- 49 Om welke drie deelbehoefte gaat het bij de verbetering van de lucht-grond-bewapening bij de vervanger van de F-16
- 50 Welk deel van de kosten van de overige drie deelbehoefte vallen onder het projectbudget vervanging F-16 van 4,5 mld. euro?
- 51 Welk deel van de kosten van de overige drie deelbehoefte vallen onder het exploitatiebudget van de F-35?
- 52 Welk deel van de kosten valt onder het projectbudget vervanging F-16 van 4,5 mld. euro en welk deel valt onder het exploitatiebudget van de F-35?
- 53 Is nevenschade per definitie niet onbedoeld? Kunt u een voorbeeld geven van bedoelde nevenschade?
- 54 Verwacht u dat de ontwikkeling en het gebruik van stand-off wapens die doelen op grotere afstand kunnen bestrijden, waardoor het risico voor het ingezette vliegtuig en bemanning wordt verminderd, in de toekomst zal voortzetten, verbeteren en toenemen?
- 55 Kunt u toelichten hoe het projectvolume van het project F-16 verbetering lucht-grond bewapening fase 2 verdeeld is over de twee delen?
- 56 In hoeverre is het project F-16 zelfbescherming nog nodig als Nederland in 2015 overgaat tot aanschaf van de F-35?
- 57 Kunt u toelichten bij welk internationaal project is aangesloten bij het project F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket?
- 58 Kunt u een overzicht geven van het aantal gevallen waarin de Nederlandse luchtmacht in de afgelopen tien jaar heeft deelgenomen aan optreden in het hoogste geweldsspectrum en daarbij een luchtoverwicht heeft moeten bevechten?
- 59 Kunt u een overzicht geven van de typen vijandelijke gevechtsvliegtuigen waarvan de potentiële dreiging in kwalitatief opzicht is toegenomen? Kunt u een overzicht geven van de landen die over deze toestellen beschikken?
- 60 Kan de F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket ook ingezet worden tegen grondgebonden systemen?
- 61 Hoe verhoudt het project verwerving middellange tot lange afstand raket zich tot het project F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket? Betreft het twee totaal verschillende typen raketten?
- 62 Kunt u in tabelvorm een overzicht geven van alle andere oorzaken, naast de maatregelen in de beleidsbrief, waardoor de vervanger van de F-16 niet vanaf 2016, maar vanaf 2019 kan worden ingevoerd?
- 63 Kan Nederland met de verlaging van de inzetbaarheidsdoelstellingen voor jachtvliegtuigen nog volledig voldoen aan de NAVO verplichtingen en de Quick Reaction Alert (QRA), naast de inzet van de F-16 in Kunduz?

- Nr. Vraag**
- 64 Als gevolg van welke maatregelen in de Nota In het belang van Nederland is het project budget van het Langer doorvliegen F-16 Instandhouding verminderd?
- 65 Kunt u het verschil toelichten tussen aan de ene kant de wijzigingen in het projectbudget van de projecten van Langer doorvliegen F-16 Instandhouding en Langer doorvliegen F-16 Vliegveiligheid en Luchtwaardigheid, en aan de ander kant het gelijkblijvende projectbudget Langer doorvliegen F-16 Operationele Zelfverdediging?
- 66 Welke concrete gevolgen heeft de (theoretische) dreiging als gevolg van de proliferatie van dreigingsystemen en de operationele veroudering van de F-16 in de afgelopen 5 jaar gehad? In hoeveel gevallen heeft dit geleid tot het niet inzetten van de F-16?
- 67 Als gevolg van welke maatregelen in de nota is het project budget van het Langer doorvliegen F-16 Vliegveiligheid en Luchtwaardigheid verminderd?
- 68 Valt de verwerving van bijbehorende simulatoren, initiële reserveonderdelen, infrastructuur, speciale gereedschappen, meet- en testapparatuur, documentatie, initiële opleidingen en transport onder het verwervingsbudget van 4,5 mld. euro?
- 69 Hoeveel van de 800 mln. euro heeft Nederland al bijgedragen aan de System Development & Demonstration-fase (SDD-fase)?
- 70 Kunt u een volledig overzicht geven van de huidige industriële participatie van de F-35-partnerlanden inclusief Nederland?
- 71 Kunt u een overzicht geven hoe vaak Nederland in de afgelopen tien jaar heeft deelgenomen aan initial entry operaties?
- 72 Kunt u naast de genoemde QRA toelichten bij welke overige taken gevechtsvliegtuigen een belangrijke rol spelen bij de nationale veiligheid, aansluitend bij de doelstellingen uit de beleidsbrief over de toekomst van Defensie?
- 73 Kunt u naast de genoemde initial entry aangeven welke overige taken van gevechtsvliegtuigen bijdragen aan de doelstellingen uit de beleidsbrief over de toekomst van Defensie?
- 74 Kunt u nader toelichten wat u bedoelt met de verbetering van de operationele inzetbaarheid?
- 75 Kunt u nader toelichten wat u bedoelt met «dit project», betreft dit het voornemen tot de aanschaf van de F-35 ter vervanging van de F-16?
- 76 Kunt u nader toelichten op welke wijze dit project bijdraagt aan het beleid om de operationele inzetbaarheid van de krijgsmacht te verbeteren?
- 77 Kunt u nader toelichten op welke wijze dit project bijdraagt aan de vergroting van de effectiviteit van hoofdwapensystemen?
- 78 Kunt u nader toelichten op welke wijze dit project bijdraagt aan de verbetering van de interoperabiliteit in nationaal en internationaal verband?
- 79 Op welke wijze biedt dit project ruimte -naast de al genoemde samenwerking met Italië en Noorwegen- voor verdergaande Europese samenwerking bij de instandhouding van jachtvliegtuigen?
- 80 Op basis van welke overige (militair-strategische) argumenten naast de financiële inpasbaarheid is gekozen voor het aantal van 37 F-35 toestellen?
- 81 Kunt u toelichten wat de huidige netto aan het programma gerelateerde werkgelegenheid is?
- 82 Wie heeft het besluit tot het stationeren van de Nederlandse testtoestellen op vliegbasis Eglin genomen?

- Nr. Vraag**
- 83 Welke extra kosten zijn er gemoeid met het stationeren van de Nederlandse testtoestellen op vliegbasis Eglin? Vallen deze kosten onder het projectbudget van 4,5 mld. euro?
- 84 In hoeverre hebben de Nederlandse testtoestellen al actief deelgenomen aan de Initial Operational Test & Evaluation (IOT&E)? Hoeveel Nederlanders zijn hierbij betrokken, in welke functie en in welke hoedanigheid?
- 85 Welke maatregelen uit de Nota In het belang van Nederland hebben als gevolg dat het projectbudget van de Vervanging Medium Power Radars in Wier en Nieuw Milligen is verminderd?
- 86 Wat zijn de gevolgen van het verminderen van het projectbudget Vervanging Medium Power Radars in Wier en Nieuw Milligen voor de kwaliteit en kwantiteit van het te verwerven product?
- 87 Is de Ballistic Missile Defence (BMD-) functionaliteit van de vervangende radar bedoeld voor aansluiting op het Amerikaanse raketverdedigingssysteem? Zo ja, onder welke «command & control» regels gebeurt dit?
- 88 Wanneer komt er duidelijkheid over de exacte aanvang van de operationele testfase? Welke factoren spelen hierbij een rol?
- 89 Is al bekend hoeveel Nederlanders betrokken zullen worden bij de operationele testfase? Zo ja, in welke functie en in welke hoedanigheid?
- 90 Vallen de kosten van de verwerving munitie boordkanon, zelfbeschermingsmiddelen en wapenladings onder het projectbudget van 4,5 mld. euro?
- 91 Kunt u nader toelichten op welke wijze dit project bijdraagt aan het beleid om de operationele inzetbaarheid van de krijgsmacht te kunnen blijven garanderen? En betreft dit de (beoogde) verbeterde operationele inzetbaarheid of de huidige operationele inzetbaarheid?
- 92 Waarom is besloten dit project separaat op te nemen in het MPO?
- 93 Wat zijn de gevolgen voor dit project dat uitgaat van de vervanging van de F-16 door de F-35, indien door omstandigheden er in 2015 anders zal worden besloten?
- 94 Is het noodzakelijk dit project te laten aanvangen in 2014 terwijl de aankoop van de F-35 op zijn vroegst in 2015 zal aanvangen?
- 95 Kan uit dit project worden afgeleid dat het scheppen en behouden van het luchtoverwicht en zelfverdediging een van de missietypen is die voor Defensie van doorslaggevend belang is?
- 96 Kunt u een overzicht geven van de huidige operationele capaciteiten van de F-35 en de toekomstige operationele capaciteiten van de F-35?
- 97 Om welke reden is dit project nu als separaat project opgenomen in de MPO?
- 98 Is de lucht-lucht lange afstand raket die aansluit bij de operationele capaciteiten van de F-35 een totaal andere raket dan de huidige AMRAAM, en zal deze niet passen onder de F-16?
- 99 Kunt u de samenwerking met Canada op het gebied van de ankerstations bij het project Militaire Satelliet Capaciteit (MILSAT-CAP) toelichten?
- 100 Is Wideband Global Satcom (WGS) een Amerikaans systeem? Worden de Nederlandse communicatiestromen die gebruik maken van WGS afdoende beveiligd tegen elektronische af luister technieken?
- 101 Welke oorzaken liggen er aan ten grondslag dat er eind 2013 totaal vier Fully Operational Capable (FOC) NH-90's geleverd zijn aan Nederland, terwijl dat in de twaalfde jaarrapportage NH-90 (25 928, nr. 51) er nog vijf moesten zijn?

- Nr. Vraag**
- 102 Voor welke eenheden is het defensiebrede project Richtkijker wapen schutter lange afstand bestemd? Leidt de opheffing van een marinierscompagnie en het 45^e pantserinfanteriebataljon tot een lagere kwantitatieve behoefte?
- 103 Kunt u de verlaging van het projectbudget Uitbreiding Chemische Biologische Radiologische en Nucleaire (CBRN)-capaciteit, in het kader van de Intensivering Civiel Militaire Samenwerking (ICMS) bij de overgang van het project van de planningsfase naar de realisatiefase, toelichten?
- 104 Wat zijn de gevolgen van de maatregel om het 45^e pantserinfanteriebataljon op te heffen voor het project Counter Improvised Explosive Devices (C-IED)?
- 105 Welke kwantitatieve effecten heeft van het opheffen van het 45^e pantserinfanteriebataljon voor het project defensiebrede vervanging van ondersteunende Klein Kaliber Wapens?
- 106 Wat zijn de gevolgen van de opheffing van een marinierscompagnie en het 45^e pantserinfanteriebataljon voor het project defensiebrede vervanging operationele wielvoertuigen? Daalt de kwantitatieve behoefte?
- 107 Wat zijn de tijdslijnen van de individuele projecten van het programma Defensiebrede vervanging operationele wielvoertuigen? Door welke factoren is er vertraging opgelopen ten opzichte van de initiële planning?
- 108 Wordt er bij de 7,5 kN voertuigen van het project Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen gekozen voor samenwerking met de industrie bij het onderhoud? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waar bestaat de samenwerking uit?
- 109 Op welke wijze wordt invulling gegeven aan het prioritaire technologiegebied nieuwe materialen uit de Defensie Industrie Strategie (DIS) bij het project Defensie Operationeel Kledingstelsel?
- 110 Welke maatregelen van de Nota In het belang van Nederland hebben gevolgen voor het project Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle (MALE UAV)?
- 111 Welke kwalitatieve en kwantitatieve gevolgen heeft het verminderen van het projectbudget van het project MALE UAV?
- 112 Is het potentieel bewapenen van het MALE UAV een randvoorwaarde bij de aanschaf?
- 113 Wanneer verwacht u de volgende stap in het DMP proces te doorlopen met betrekking tot het project MALE-UAV? Wanneer in 2014 komen de C en D brieven?
- 114 Kunt u de prioriteitsstelling in het kader van de Nota In het belang van Nederland toelichten, waardoor de aanvang van het project NH-90 Piloting Forward Looking Infrared (PFLIR) met een jaar is vertraagd?
- 115 Is de planning van de D-brief Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS), die voorzien is in 2013, nog steeds actueel, en zo nee, waarom niet?
- 116 Loopt de verwerving van het VOSS nog synchroon met het Belgische Belgian Soldier Transformation (BEST) project?
- 117 Wat zijn de gevolgen van het opheffen van het 45^e pantserinfanteriebataljon en een marinierscompagnie voor de budgetten voor de persoonlijke uitrusting van militairen? Daalt het budget van het project VOSS navent met de reductie van het aantal militairen?
- 118 Zal het project in afstoting Bevoorradingsschip Fast Combat Supply Ship volgend jaar uit het MPO verdwijnen? Zo nee, waarom niet?
- 119 Wat is de financiële opbrengst van het verschromen van Zr. Ms. Zuiderkruis?

- Nr. Vraag**
- 120 Waarom wordt er geen concreet jaartal genoemd bij de afstoting van het Fokker 50 vliegtuig?
- 121 Waarom wordt er geen concreet jaartal genoemd bij de afstoting van de Lynx helikopters?
- 122 Welke andere marines in Europa varen met gelijke schepen als het Joint Support Ship (JSS) Karel Doorman?
- 123 Wat is er al aan informatie (operationele inzetbaarheid, afmetingen en kosten) beschikbaar met betrekking tot het kleinere bevoorradingsschip als het JSS wordt afgestoten?
- 124 Hoe vaak worden de schepen met Bevoorrading op Zee (BOZ-) capaciteit ingezet in internationaal verband?
- 125 Zijn er op dit moment andere landen binnen de Europese Unie (EU) die overwegen om BOZ capaciteit af te stoten?
- 126 Zijn er op dit moment andere landen binnen de EU die overwegen om BOZ capaciteit te vergroten?
- 127 Is er in de concept fase / bouw van het JSS samengewerkt met andere buitenlandse mogendheden, zoals dit bijvoorbeeld voor Zr. Ms. Zuiderkruis en de Zr. Ms. Amsterdam met Spanje is gedaan?
- 128 Is er al overwogen om de bouw van het JSS stil te leggen en/of de specificaties aan te passen aan de vernieuwde (benodigde) capaciteit, gelet op het feit dat u het schip niet meer in wilt zetten zoals het in de Marinestudie van 2004/2005 is vastgesteld (bijlage van 29 800-X, nr. 3)?
- 129 Zijn er op dit moment vergelijkbare schepen als het JSS die worden gebruikt door onder andere Frontex?
- 130 Zou het JSS als seabase gebruikt kunnen worden en is hierover overleg geweest in Europees verband?
- 131 Met hoeveel kapitaalvernietiging zal de afstoting van het JSS en de bouw van een nieuw bevoorradingsschip gepaard gaan?
- 132 Wat is de business case ten aanzien van de afstoting van de Gulfstream? Welke besparingen levert het op, en welke kosten staan er tegenover?